

OPEN MONUMENTENDAG

12 & 13 september 2026

Tussen 10.00- 16.00 uur, tenzij anders vermeld, zijn er diverse activiteiten en kunnen open-gestelde monumenten worden bezocht. Afwijkende tijden worden aangegeven. Het program-ma is onderverdeeld in dorp en buitengebied.

Opening Open Monumentendag in de Jacobuskerk (RK) aan de Misterstraat 20

Inloop vanaf 09.30 uur.

- Opening en inleiding Open Monumentendag 2026.
Thema: 'Veerkrachtig erfgoed, in tijden van onzekerheid'.
- Muzikale omlijsting door Koninklijke Winterswijksche Orkest Vereniging (KWOV)
afdeling symfonie.
- Presentatie genomineerden Monumentenprijs 2025 en uitreiking prijs.
- Informele afsluiting met koffie, thee en iets lekkers.

Tentoonstelling: 'Veerkrachtig Erfgoed'

door *Kristie Legters & Kitty Catharina de Fauw*
Kitty Catharina de Fauw is vakfotograaf. Van een normaal vastgelegd beeld of beelden maakt zij een combinatie van deze beelden die in elkaar overlopen zodat je langer moet kijken. Daarnaast legt zij beelden op een ge-heel ander manier vast dan wat zij door het oog van de camera ziet. In deze tentoonstel-ling laat zij een bijzonder beeld zien van veerkrachtig erfgoed, soms vermengd met water.

Kristie Legters is beeldend kunstenaar en bouwt op het platte vlak complexe compo-sities. Je ziet daarin erfgoed uit de omgeving gecombineerd met monumenten in Nederland en Europa. Trappen verbinden al deze elemen-ten.

Er is een creatieve activiteit waaraan je kos-teloos kunt deelnemen. Deze activiteit vindt plaats tussen 14.00-15.00 uur. Openingstijden expositie zaterdag 12 en zondag 13 septem-ber 11.00 - 16.00 uur

PROGRAMMA OPEN MONUMENTENDAG

12 EN 13 SEPTEMBER 2026

DORP ZATERDAG 12 SEPTEMBER

Bezichtiging Jacobuskerk (gemeentelijk monument) en activiteiten (Misterstraat 20)

De kerk werd gebouwd in 1868-1869. Architect H.J. Wenekers. Op 2 juli 1869 werd de kerk ingewijd met als patroonheilige Jakobus de Meerdere.

Erfgoedklusbrigade Winterswijk presentatie

De stichting Erfgoedklusbrigade is in 2018 opgericht als opvolger van het voormalige kippenhokproject van de gemeente Winterswijk. Sindsdien zetten onze vrijwilligers zich met kennis en enthousiasme in voor het behoud van het kleine cultuurhistorische erfgoed in de gemeente Winterswijk. Zij restaureren en onderhouden onder meer karakteristieke kippenhokken, bijgebouwen en waterputten, zodat deze bijzondere elementen van het Winterswijkse landschap behouden blijven voor toekomstige generaties.

Daarnaast vervaardigen en herstellen zij onder andere steenuil kasten, insectenhôtels, puthalen en toegangshekken. Vanuit een moderne werkplaats werken de vrijwilligers iedere donderdag- en vrijdagmiddag aan uiteenlopende erfgoedprojecten.

Bezichtiging Jacobskerk Rijksmonument (Markt 1) 11.00 - 16.00 uur

In hartje centrum van Winterswijk staat de imposante gotische Jacobskerk geormerkt als Rijksmonument. Oorspronkelijk gewijd aan Jakobus de Meerdere. Bijzonder zijn de in 1472 – 1474 aangebrachte schilderijen. Vanwege een aanstaande ingrijpende verbouwing is de kerk leeg waardoor een imposante ruimte te zien is.

Torenbeklimming Jacobstoren (Markt 1)

De toren, 56 meter hoog, is toegankelijk en te beklimmen. Vanaf de trans op 53 meter ontvouwt zich een schitterend vergezicht. Om hiervan te genieten moeten er eerst wel flink wat trap treden en ladersporten worden bedwongen. **Kinderen jonger dan 6 jaar geen toegang.** Tussen 6 t/m 15 jaar alleen toegang onder begeleiding van een volwassene.

Het Raadhuis – VVV Winterswijk

(Mevrouw Kuipers-Rietbergplein 1)

In het raadhuis is de VVV Winterswijk gevestigd en is geopend van 10.00-16.00 uur.

Het raadhuis dateert uit de late jaren van de vorige eeuw. Het is ontworpen door de Amsterdamse architect A.A. Kok en stamt uit de jaren 30 van de vorige eeuw. Na het gereedkomen van het nieuwe gemeentekantoor in 2009 verloor het de administratieve functies en werden delen her-bestemd o.a. t.b.v. VVV Winterswijk. De openbare ruimten, de raad- en trouwzaal zijn **niet te bezichtigen**.

Rondleiding 10.30 uur

Vetrekpunt VVV Winterswijk

Er is een rondleiding met een gids van Het Gilde langs bezienswaardigheden o.a. het raadhuis en het monument van Helena Theodora ("Tante Riek") Kuipers-Rietberg. Er wordt stil gestaan bij haar leven als verzetsstrijdster in de Tweede Wereldoorlog. Start bij het Raadhuis.

Museumwerkplaats - Transit Oost

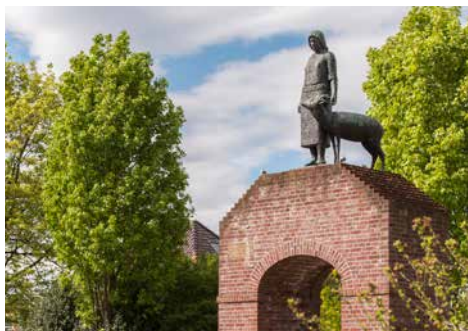
(Kleine Parallelweg 6) 11.00 – 17.00 uur

Stap in de wereld van museum Transit Oost en beleef de historie van openbaar vervoer in Oost-Nederland.

De entree is niet gratis.

De Vermaning (Torenstraat 4)

De Doopsgezinde Kerk, ook wel Vermaning genoemd, is een rijksmonument uit 1711. De kerk is gebouwd als schuilkerk in de vorm van een pakhuis. De ernaast gelegen pastorie is een gemeentelijk monument. Een deel daarvan is recentelijk gerenoveerd en verduurzaamd. Beide ruimtes worden zowel voor kerkelijke als maatschappelijke en culturele doeleinden gebruikt.

Oude begraafplaats en baarhuisje

(Singelweg 10) 11.00-16.00 uur

De oude begraafplaats werd in 1830 in gebruik genomen nadat het begraven in de Jacobskerk wettelijk niet meer was toegestaan. De bouw van het Baarhuisje kwam in 1831 gereed. In 1950 werd de begraafplaats gesloten. Geleidelijk verkommerde deze plek. In 2003 werd met steun van Europese gelden de begraafplaats in opdracht door de gemeente Winterswijk gerestaureerd. Monumentenbelangen Winterswijk kwam met de gemeente Winterswijk overeen, het interieur te restaureren, zodat de vereniging gebruik mocht maken van het Baarhuisje als bestuurskamer. Enige tijd later nam Monumentenbelangen Winterswijk het onderhoud van de oude begraafplaats en boomgaard op zich. Ondersteuning door een 11-tal vrijwilligers. In het Baarhuisje zijn interessante voorwerpen te zien zoals bestektekeningen van de architecten H. van der Schaaf en J.P. Post en diverse maquettes. Een gids geeft uitleg en desgewenst een rondleiding over de begraafplaats.

Vrijmetselaarsloge 'De Achterhoek'

(Jeugdkerkstraat 6)

Het is een goede traditie om elk jaar tijdens Open Monumentendag bezoekers welkom te heten en hen te laten ontdekken wat Vrijmetselarij te bieden heeft. Onder het genot van een kopje koffie of thee geven leden informatie over de werkwijze en symboliek van Vrijmetselarij in Nederland. De Europese dimensie van Vrijmetselarij zijn te ontdekken.

Interessengemeinschaft Geometerpad

(Mevrouw Kuipers-Rietbergplein 1)

Deze organisatie heeft een mobiel museum waarin meetapparatuur en meettechnieken in heden en verleden worden gepresenteerd. Op een 6,2 m lange aanhanger met glazen wanden worden historische landmeetkundige apparatuur, schrijf- en rekenmachines, tekenapparatuur en oude kaarten tentoongesteld.

Winterswijkse Oldtimer Club

(Mevrouw Kuipers-Rietbergplein 1)

Een aantal oldtimers staat opgesteld rondom het Raadhuis. De leden van de Winterswijkse Oldtimer Club geven deskundige uitleg over deze oldtimers.

Watertoren (Misterweg 140)

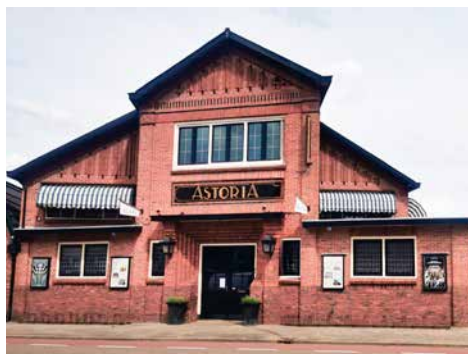
Deze monumentale watertoren (gemeentelijk monument) is gebouwd in 1926 ten behoeve van de drinkwater- voorziening en viert dit jaar de **100^e verjaardag**. Ter gelegenheid van dit heuglijke feit is een expositie ingericht en kan de watertoren aan de **buitenkant** worden beklommen. De toren heeft een hoogte van 36 meter en bevat een waterreservoir van 400m³. Het monument is buiten gebruik en ingericht als woning.

Theater Astoria (Wooldseweg 5) 10.00-17.00 uur

Het monumentale gebouw (gemeentelijk monument), daterend uit begin 1925, is gebouwd onder architectuur van de bekende Winterswijkse architect Van der Schaaf. Het elegante monument telt vele historische Art Deco elementen. Prachtig vakmanschap en rijke materialen maken het theater een lust voor het oog. De Art Deco en Art Nouveau kunstcollectie, tezamen met de jaren twintig inrichting, geven een mooie inkijk in "the roaring twenties".

De toegang is niet gratis.

BUITENGEBIED ZATERDAG 12 SEPTEMBER

Molen Bataaf

(Bataafseweg 20) 10.00 – 17.00 uur

Molen Bataaf (rijksmonument) is een korenmolen, gebouwd in 1801, die tot 1958 in werking was. De molen heeft de naam te danken aan de Bataafse Republiek. De molen werd opgericht in 1780 door lidmaten van de Hervormde Kerk om de predikanten financieel te steunen. In de molenbelt is een expositie ingericht over de scholtenboeren in relatie met de molen.

Venemansmolen

(Venemansweg 7) 10.30 -15.30 uur

De Venemansmolen of “Oude” (rijksmonument) werd in 1898 gebouwd met onderdelen van de in Zaandam-Oost afgebroken en naar Winterswijk getransporteerde houtzaagmolen De Goede Hoop. Vanaf 1997 heeft de molen de naam Venemansmolen. Naast de molen is er een tentoonstelling over het molenaarsgeslacht Venemans, een dieselmaalderij en olieslagerij.

De Sevink Mölle

(Meddoseweg 40, Winterswijk Meddo)

De molen (rijksmonument) werd in 1866 gebouwd in opdracht van vijf boeren. De Sevink Mölle is een ronde stenen beltkorenmolen met een Oudhollands wieksysteem.

Veldoven 't Winkel

(Winkelstegge, Winterswijk Woold)

11.00 – 17.00 uur

De veldoven 't Winkel is vermoedelijk tussen 1840 en 1860 in gebruik genomen ten tijde van de ontginningen van de woeste heideterreinen, waarbij leem uit sloten en greppels werd gebruikt voor het bakken van de stenen voor de bouw van boerderijen en stallen. De oven kan met recht tot een van de pareltjes van de oude cultuurhistorische monumenten van Winterswijk gerekend worden. Naast de uitleg van de eigenaar is veel te lezen op de informatieborden.

Vlasoven te Veene

(Veenweg, tegenover nr. 1, Winterswijk Woold)

Vlasoven te Veene is omstreeks 1825 gebouwd en tot circa 1890 in gebruik geweest. In de jaren zestig van de 20e eeuw is de oven beschadigd door boomtakken bij een heftige storm. De oven werd in verband met vuurgevaar niet meer gebruikt bij boerderij 't Veenhuis op het landgoed Te Veene. De oven is na schenking door de heer Willem te Veene in de jaren zeventig herbouwd bij boerderij Kössink aan de Kremervweg 1 in Winterswijk Huppel. Nu ruim 50 jaar later is de vlasoven teruggeplaatst op landgoed Te Veene nabij de oorspronkelijke plek aan de Veenweg in het Woold. Sinds 2022 is de vlasoven een gemeentelijk monument. Bij de vlasoven is een expositie ingericht met betrekking tot de vlasbouw en linnenindustrie.

Schoppe Roerdink

(Roerdinkweg 1, Winterswijk Woold)

Op het erf staat tevens de oude 'schoppe' die waarschijnlijk de oudste schuur van Nederland is. De schoppe is bijna vijf eeuwen oud wat duidelijk werd in 2007, na een onderzoek van de jaarringen in het gebintwerk. Gerestaureerd in 2014; thans in gebruik als restaurant. Het is een rijksmonument.

BUITENGEBIED ZATERDAG 12 EN ZONDAG 13 SEPTEMBER

't Lappenschaar Vredenseweg 119 – Henxel

Het iconische pand in Winterswijk krijgt nieuw leven. Op dit moment wordt er hard gewerkt aan een grootschalige renovatie en transformatie tot een sfeervol boetiekhotel met horecagelegenheid. Met deze herontwikkeling wordt het recent aangewezen gemeentelijke monument in zijn volle glorie hersteld. Naar verwachting opent 't Lappenschaar in maart 2027 haar deuren opnieuw voor het publiek.

Gelegen in het idyllische Henxel heeft 't Lappenschaar ruim 20 jaar leeggestaan, maar voor veel inwoners van Winterswijk leeft deze plek nog altijd voort in herinneringen. De familie Ten Pas heeft het pand aangekocht en brengt met veel passie en respect voor het verleden nieuw leven in deze bijzondere locatie.

Tijdens de restauratie staat kwaliteit en karakter centraal. Authentieke details worden zorgvuldig hersteld en gecombineerd met duurzame oplossingen en moderne comfortvoorzieningen. Elk onderdeel, van de bouwkundige elementen tot de inrichting van de kamers, wordt met oog voor detail uitgewerkt. Zo ontstaat een unieke balans tussen historische charme en hedendaagse luxe.

't Lappenschaar belooft daarmee niet alleen een plek te worden om te overnachten en te genieten van gastronomie, maar ook een bestemming waar historie, sfeer en comfort samenkomen

Synagoge Spoorstraat 32 (13.00-16.00 uur)

Het landelijke thema van dit jaar, 'Veerkrachtig – in tijden van onzekerheid', sluit goed aan bij de bewogen geschiedenis van het Winterswijkse synagoge complex. Architectuur is immers meer dan steen en beton; het weerspiegelt de identiteit en de overlevingsdrang van een gemeenschap. Tijdens deze openstelling krijgen bezoekers de kans om niet alleen de synagoge zelf te bezichtigen, maar ook het naastgelegen *mikwe* (het rituele badhuis) en de oude Joodse begraafplaats te bezoeken.

Themalezing:

Om 15.00 uur vindt er in de synagoge een speciale themalezing plaats. Een gastspreker zal hierin dieper ingaan op de veerkracht van de Winterswijkse Joodse gemeenschap. Centraal staat hoe het synagoge complex de zwaarste periodes uit de geschiedenis heeft doorstaan en hoe het vandaag de dag fungeert als een levend symbool van geschiedenis.

De eerste steen werd gelegd door de heren Weiler, Elzas, Kan en Gans, die elk tien – of meer renteloze aandelen van elk f 25,- hadden gekocht.

Theekoepel 'De Tuinkamer' Meekertweg 4

Dit jaar is het 126 jaar geleden dat theekoepel 'De Wheme' gebouwd is. In 1920 heeft de Winterswijkse textielbaron J.F. Overweg de theekoepel laten bouwen als cadeau voor zijn echtgenote ter gelegenheid van de geboorte van dochter Thekla op 19 augustus 1920. Oorspronkelijk was het een groot landgoed met een boerderij. Later is het opgedeeld in drie stukken. De theekoepel ligt op een verhoging, die is ontstaan door de grond die vrijkwam bij het uitgraven van de vijver en ligt in een parkachtige omgeving van 2 ha. Deze is aangelegd volgens de Engelse landschapstijl. Op zondagen ging de hele familie Overweg hier recreëren, de dames dronken thee in de koepel, de kinderen vermaakten zich in de zwembijver en de heren speelden een partijtje tennis. Kortom een luxe manier van recreëren. De naam is door de huidige eigenaren aangepast in 'De Tuinkamer' en is beschikbaar voor kleinschalige activiteiten. Het interieur is grotendeels nog intact.

De Sevink Mölle

Meddoseweg 40, Winterswijk Meddo

Theekoepel 'De Tuinkamer'

Meekertweg 4

Venemansmolen

Venemansweg 7

Veldoven 't Winkel

Winkelstegge, Winterswijk Woold

Vlasoven te Veene

Veenweg, tegenover nr. 1,
Winterswijk Woold

Vereniging Monumentenbelangen Winterswijk

**VRIENDEN
LOTERIJ**
WIN MEER, BELEEF MEER

OPEN MONUMENTENDAG

't Lappenschaar
Vredenseweg 119 – Henxel

Molen Bataaf
Bataafseweg 20, Winterswijk

Jacobskerk
Markt 1, Winterswijk

Jacobuskerk
Misterstraat 20, Winterswijk

Schoppe Roerdink
Roerdinkweg 1, Winterswijk Woold

**Vereniging Monumentenbelangen
Winterswijk**

